

גיליון מס' 480 פרשת בלק
תשפ"ב שנה עשירית

להקדשות ולשותפות בהפצת
דברי התורה של רבינו זצוק"ל
053-3145900

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

מקור שי"ח

לא איש קל ויכזב

כדי לכתוב על שמועות שוא שניתלו על שמות רבינו - ואביו מרן בעל הקהילות יעקב זצ"ל, חובה לציין כי יש להתייחס לדברים בזהירות מכמה טעמים, שהרי יתכן שהיה מי שקיבל הוראה פרטית, ומי שם אותנו לומר מה היה סוף דעתו של רבינו, ועוד שאם הדבר חיובי ונתקבל בעולם התורה למה לנו לצנן את היורה, [ובעניין זה שמעתי שמרן הגר"נ קרליץ זצ"ל שמע ממרן החזו"א שגם הישן כדי שיהיה לו כח ללמוד מקיים את העולם, וכבר הכינו את את כל מהלך דברי החזו"א בזה לספר חוט שני (כמובא בדעת נוטה בראשית פ' נח הערה 218), ומ"מ מנע הגר"נ ז"ל להדפיסו הואיל ויש מי שהבנת דברי הנה"ח כפשוטם תעורר אותו להוסיף שקידה וחבל לאבד את זה!], ועוד ששמעתי כמה פעמים מרבינו זצוקללה"ה בשם מרן החזו"א שבד"כ אין תועלת בזמנינו להכחיש דברים, א' שאין לדבר סוף, ב' שזה יתן תוקף לכל יתר השמועות שלא הוכחשו (עי' קריינא דאגרתא ח"ב סי' תקס"ז וח"א סי' קמ"ט), אמנם תורה היא וללמוד אנו צריכים את מקור שי"ח דברי רבינו אשר כנחלים ניטעו על מבועי התלמוד, ויה"ר שלא תצא תקלה מתח"י.

א. **יר"כ קטן**. סיפר רבינו ז"ל שהיה א' שמתו אחיו בדמי ימיהם, ואמר לו אאמר"ר זצ"ל סגולה שיאמר יו"ק וחדש א' לא אמר ונלב"ע באותו החדש, והנה אאמר"ר לא נתכוין שיאמר תמיד יו"ק, אלא שתפילה זו סגולתה גדולה אם יאמרה אף פ"א, אלא שהלה לא הבין דבריו וקיבל ע"ע לאמרו תמיד, וכיון ששינה מקביעותו ארע לו כן, עכת"ד רבינו [ובס' דרך שיחה ח"ב עמ' תפ"ו כתב שכן אמר הקה"י שזה הטעם שנלב"ע. ועי' בפניני רבינו הקה"י ח"א עמ' ל"ט]. בראשית שנת תש"ס היו כמה אסונות ל"ע ורובם היו בירושלים והורה רבינו זיע"א שיאמרו שם יו"ק שהקה"י זצ"ל נתנו כסגולה לזה אבל א"צ לאמרו תמיד, לראש ישיבה אחד ששאל אם לאמר גם בישיבה שלו אמר רבינו זצוקללה"ה שבישיבות לא נהגו בזה ויעשה כשקול דעתו, ואח"כ נתפרסמו מודעות גדולות בכל העיר שהורה לאמר "בכל הישיבות בכל ער"ח" ואמר רבינו זצוקללה"ה שהוא שקר. וכשבאו לפני רבינו שרוצים לומר בלדרמן יו"כ קטן לא הסכים רבינו שיעשוהו בבית המרכזי למטה אף שבאו רבים, כדי שלא יחשבו שזה ממנהגי המקום [ובמנחת תודה תורה עמ' ע"ו כתב שרבינו אמר שאינו אומר כי החזו"א לא אמרו, ועי' בס' שערי הימים הנוראים בפתחה פ"ב טעם לזה].

ב. **קידוש לבת**. נתפרסם בשם הקה"י שיש לעשות קידוש כסגולה לשידוך לבנות ואמר רבינו ז"ל שזה המצאה ומעולם לא אמר לעשות קידוש במשפחה (דרך שיחה ח"א עמ' ל"ג) ובס' שלום בית ה' (עמ' מ"ג) שאל מרבינו: האם חייבים לעשות קידוש על לידת בת דוקא בשבת, תשובה: **אין חיבין**. לגבי הסיפור עם הסטיפלער זצ"ל והקידוש לבת? תשובה: **כמדומה שהסיפור אינו נכון**. ואמר רבינו שיש נוהגים לעשות קידוש בלידת כל בת וי"נ רק בביתם הראשונה, ויש שאין נוהגים כלל (והוא עצמו עשה קידוש לבתו הראשונה בעת שנולדה, בבית חמיו זצ"ל) והטעם בקידוש הוא להודות על לידת הבת ובראשונה יש שמחה טפי וכן אם נולדה לאחר הפסקת כמה שנים, וראיתי שא' שבתו חלתה בא לשאול לרבינו שמא הוא משום שלא עשה קידוש (מפני שאצלם לא נהגו בזה) ודחה דבריו! [ואמר שאין טעם בעשיית קידוש אלא בשבת].

ג. **ערבה לשמירה**. יש שנוהגים לשמור עלה מהערבה כסגולה לשמירה בדרכים, וכל שנה היו המונים נדחקים לפני רבינו זצ"ל לזכות ליטול מעלי הערבה, וכל שנה היה ניגש תחילה הנגיד ר' ישכר מאיר סטפנסקי זצ"ל ושואל מרבינו אם יש בזה עניין, ותמיד היה משיב רבינו שלא שמע ע"ז, [ורבינו לא היה שומר] ובס' שמחת המועדים (עמ' ר"ה) הביא מרבינו שאמר שהוא לא יודע שום מקור לזה שתופסים ממנו הערבות אבל אם יהודים מבקשים הוא נותן להם.

ד. **חלאקה**. לעניין החגיגות שנשתרשו בזמן האחרון בנטילת הילד הרך בן ג' שנים לכל הרבנים וכו', עי' במש"כ בדברי שיח (גיליון 472 פ' בהר) שבמשפחת רבינו לא היו ממתנינים לגיל שלש, ובודאי שלא בטקסים המקובלים ועי"ש באריכות. זוהי רשימה חלקית של דברים שנתפרסמו שרבינו מחזיק מהם, ולא היא. - ובהזדמנות זו אציין שנפלה שגגה תח"י בגיליון פ' שלח בנוגע לבתים ללא קפלים, וכפי שביירתי כעת אצל עושה הבתים שרבינו זצ"ל כן שינה לבתים ללא קפלים, ואלו היו תפיליו האחרונות, תנצב"ה. מדור זה מוקדש לט"ו א"מ הרבנית מ' ברכה רבקה רזנברג ב"ר שלמה אריה ע"ה

היומן

ליל שב"ק ויקהל פקודי פרה תשע"ח

ליל שבת קודש, לאחר חצות הלילה מרן נכנס ללמוד בבית בנו הסמוך לביתו. מרן התבטא בדרך ואמר בבדיחותא אבל גם במסר חד כתער: כזו דרך ארוכה? ביטול תורה!... בהגיעו הגישו לפני מיני פירות, ובירך העץ על פרי תמר. אח"כ הגישו לו עוד פרי לאכול וכששאל מה ברכתו והשיבו לו העץ, אמר מרן: א"כ זה סתם ביטול תורה, וכנ"ל במין הבא. לאחר מכן בירך אדמה על בננה וכשהביאו לו עוד מין שברכתו האדמה, אמר בתקיפות: זה סתם ביטול תורה! והיה ניכר עד כמה אכפת לו על כל רגע, אע"פ שיש בזה עונג שבת וכו'.

עוד בענין הנ"ל, בבית מרן נוהגים לנצל לפעמים את הזמן בו הוא טועם משהו בכדי להראות לו ספרים חדשים מגדולי ישראל וכדו', וכך גם היה השבת שתוך כדי שמרן טעם מהמאה ברכות, הגישו לו לראות קטע קצר של כמה שורות בספר חדש על מרן הגרא"ל שטינמן זצוק"ל. מרן התחיל לקרוא ואח"כ עבר לעמוד הבא וניכר היה שהדברים מושכים את ליבו שכידוע כמה היה קשור מאוד עם מרן זצ"ל. עד שלפתע אחרי עמוד אחד, סגר מרן את הספר אע"פ שהיה באמצע קטע ואמר: "זה ביטול תורה צריך ללמוד!" ואע"פ שבלאו הכי זה היה תוך כדי המאה ברכות, ולא היו אלו דברים בטלים חלילה, אבל בכל זאת חבל היה לו על כל רגע וסגר את הספר והמשיך בלימודו.

להתפלל

מתוך ספרו של רבינו "אורחות יושר"
י. בפרשת התמיד יש לעמוד.

בפרשת התמיד [בצבור] יש לעמוד - כתב הרמ"א בריש סימן מ"ח, ואומרים פרשת התמיד. וכתב המשנה ברורה, והיא במקום הקרבת קרבן תמיד שכן קיבלו חז"ל שבזמן שאין בית המקדש קיים ואין יכולין להקריב קרבנות, מי שעוסק בהן ובפרשיותיהן מעלה עליו הכתוב כאילו הקריבום.

כתב המשנה ברורה ז"ל, כתב המגן אברהם פרשת הקרבנות יאמר בעמידה דוגמת הקרבנות שהיו בעמידה, ועיין בשע"ת בשם כמה אחרונים שחולקין על זה, ובפרי מגדים כתב דמכל מקום בפרשת תמיד ראוי שקורין בצבור בקול רם, עכ"ל, פירוש שמנהגם מקדם היה שכל הציבור אמרו פרשת התמיד יחד בקול רם, ולכן יש לעמוד. (אורחות יושר עם ביאור ערך תפילה)

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, וש"ת מרבינו.

שָׁנִים קָדְמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלֵי הַדּוֹרוֹת

עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מדור שָׁנִים קָדְמוֹנִיּוֹת - לשבועות הבאים בעזה"י

פרשת פנחס - בעל ה'פרדס' רבי אריה ליב אפשטיין (י"ג תמוז) - **פרשת מטות** - הגאון הגדול רבי חיים שאול קרליין (כ' תמוז)

פרשת מסעי - ראש ישיבת פונב'ז הגאון רבי שמואל רוזובסקי (כ"ז תמוז)

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

הגאון רבי חיים סרנא זצ"ל ראש ישיבת חברון

הלימוד בחברותא

רבי חיים סרנא זצ"ל היה בן גילו וידידו של רבינו, עוד מימי לימודם בישיבת 'תפארת ציון' בבני ברק ולאחר מכן בישיבת לומז'א בפתח תקוה, שם גם למד איתו בחברותא תקופה מסוימת, כדלהלן. בשנותיו המאוחרות שכיחן כראש ישיבה, כשרצה רבי חיים סרנא לעורר את חשק התורה בבחורים, היה מספר להם בענווה מרובה, שבצעירותו למד יחד עם רבינו בישיבה, 'ואני הייתי נחשב בחור מוכשר ואילו הבחור חיים קניבסקי לא היה נחשב כזה, ובכל זאת הוא גדל והצליח בתורה יותר מאחרים מפני שלמד בהתמדה והשקיע את כל כוחותיו בלימוד, ואחרים אמנם נשארו לומדים אבל לא כמותו' (מפי חתנו הג"ר ברוך סואלוביציק ר"י תורת זאב). ומפי השמועה, שפעם הוסיף ר"ח סרנא לאמור: כבחור צעיר הייתי נחשב הבעל כשרון, וביקשוני לסייע לבחור חיים קניבסקי שהיה חלש יותר, וללמוד איתו בחברותא, והנה היום היכן אני והיכן הוא. ופעם אחרת דרש לצעירים את הדברים הנ"ל, והוסיף בענווה מופלגת להטעים 'כי היום המרחק בינינו כל כך גדול, שאני כבר אפילו לא מקנא בידיעת התורה שלו. כי ידועים דבריו של האבן עזרא (שמות כ') התמה כיצד ניתן להזהיר לאו לא תחמוד, וכי אפשר למנוע אדם מלחמוד בלב, אלא הסביר במשל, כי כמו שהכפרי אינו חומד לישא את בת המלך מפני שאיננה מסוגו, כך האדם צריך להתרגל ברעינו שהכל בא בידי שמים וממילא לא יבוא לחמוד בבית המלך. והנה היום אינני מקנא בידיעת התורה שלו כי אני כבר רחוק ממנו... סיים הגר"ח"ס. (מתוך מאמר ההספד של הג"ר יעקב ב"ר ליפא שכטר).

השני הצליח יותר

ומפליא להוסיף כאן, עדותו של הג"ר ישע"י אפשטיין ששמע מרבינו מספר פעמים כי "היו בישיבה שני בחורים, אחד יותר מוצלח והשני פחות, וביקשו מהראשון ללמוד עם השני ובקושי הסכים, אבל בסוף השני הצליח יותר מהראשון". ורמז בעדינות על הדברים הנ"ל.

צא ולמד ממה שכתב בספרו אורחות יושר סימן כ"ט "הדבר ידוע בישיבות כי לא הבעלי כשרון הצליחו בדרך כלל אלא המתמידים.

הקדשתו הנלהבת של רבי חיים סרנא על אחד

מספריו "בידידות ובהוקרה

עוד מימי הנעורים לאיש התורה ששני ידיו כשני

גלילי ספר תורה"

מתעניין אודות הנכד

כאשר למד נכדו של רבינו בישיבת חברון (גאולה), ביקש ר"ח סרנא לעוררו לשקידת התורה, וסיפר לו על ימי ילדותו באומרו 'בילדותי הייתי נחשב בן של ראש ישיבה מפורסם, וגם כשרונות נעלים היו לי, ואילו הסבא שלך לא היה

מוכר, הוא ישב בצד ולמד עוד ועוד, כבר אז למד מסכתות נוספים שלא נלמדו בסדרי הישיבה, והנה לימים הוא צמח והיה לגדול הדור ואני נשארתי...'

וכשהיו נפגשים היה רבינו מתעניין אצל ר"ח סרנא אודות נכדו, ופעם כששהו בירושלים באזור הישיבה נכנס לבקר את נכדו הלומד שם, ואף נכנס לדרוש בשלום ראש הישיבה הרב סרנא (מפי

הנכד - הג"ר ישע"י בן הגאון רבי שלמה).



מבקר את רבי חיים סרנא בביתו, כששהו באזור ונכנס לבקר את נכדו (עומד) הלומד בישיבה, נראה מימין, בנו רבי שלמה

בקשה מקוראינו שיחי':

לקראת המאמר אודות הקשר בין רבינו לבין הגאון רבי שמואל רוזובסקי ראש ישיבת פונב'ז, נודה למי שימצא לנו תמונה בה נראים שני הגאונים יחדיו, וכן כל תוספת דברים אודותיהם. בברכה יצחק גולדשטוף, דוא"ל: ig0533145900@gmail.com

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובהיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה-4310